

İSTANBUL'UN SANAT TARİHİNİ LİSELİ GENÇLER YAZIYOR

Proje

“Semtimin Sanat Tarihi” projesi, Sanat Tarihi Araştırmaları Derneği ve T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın iş birliği ile gerçekleşen lise öğrencilerine yönelik bir yayın projesidir.

Kültür medeniyetlerine ev sahipliği yapan İstanbul'un sanat tarihini, bu projede gençler kaleme alacaklardır. Her sokağında tarihin izlerini taşıyan İstanbul'un kültürel zenginliği, gençlerin gözünden anlatılacaktır.

“Yaşadıkları semte başka bir gözle bakmaları sağlanarak etrafındaki sanat eserlerini fark etmeleri hedeflenen projede; lise öğrencilerinin yazıları ve fotoğraflarıyla yaşadığımız kentin her gün geçtiğimiz veya şimdiye kadar hiç geçmediğimiz sokaklarındaki tarihi eserleri, kompozisyon yazarak anlatmaları sağlanacaktır.”

Proje Kompozisyon Konusuna Dahil Olan Başlıklar

Taşınmaz Kültür Varlıkları

(Yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, ören yerleri, kale, hisar, sur, tarihi kışla, tabya ve istihkamlar, harabeler, kervansaraylar, han, hamam ve medreseler; kümbet, türbe ve kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları, sarnıç ve kuyular; tarihi yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar; sunaklar, tersaneler, rıhtımlar; tarihi saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgahlar; çeşme ve sebiller; imarethane, darphane, şifahane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar; külliyeler, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler, kabartmalar, mozaikler... vb)

Üretimin devam ettiği sanat ve zanaat atölye ve mekanları

Geleneksel sanatlar ve zanaatler alanında hala üretime devam eden atölye ve mekanlar, çağdaş ve modern sanat üretimi yapan atölye ve mekanlar

Proje Kimler Başvuru Yapabilir ?

- İstanbul'da ikamet eden,
- İstanbulda lise eğitimine devam eden

tüm öğrenciler projeye başvuru yapabilir.

Başvuru Tarihleri ?

20 Ocak 2019 - 30 Mart 2019 tarihleri arasında gönderilen başvurular değerlendirmeye alınacaktır.

Proje Katılmak İçin Yapmanız Gerekenler ?

- Kompozisyon konularına dahil olan kültür mirasını belirle,
- www.sanattarihiarastirmalari.com adresinden ön başvuru formunu doldur.
- Anlatımını yapacağın kültür mirasını araştır.
(Kim yaptırmış? Neden yaptırmış? Hangi dönemde yapılmış? Bir hikayesi var mı? Farklı malzemeler kullanılmış mı? Hangi amaçlar için kullanılmış/kullanılıyor? Restorasyon yapılmış mı? gibi benzer sorulara cevap arayarak araştırmanızı yapın. Sorular örnektir. Kendi araştırma yöntemlerinizi kullanabilirsiniz.)
- Anlatımını yapacağın kültür mirasına kendi hikayeni katarak anlat, (örnek kompozisyon metinlerini inceleyebilirsiniz) Metniniz en az 500 kelime en fazla 800 kelime aralığında olmalıdır.
- Kompozisyonunda bahsi geçen yerin fotoğrafını çek.(Baskıya uygun yüksek çözünürlüklü fotoğraf olmalıdır.)
- Gönüllülük esasına dayanan projede yer alabilmek için veli muvafakatı ve izninizin olduğunu belirten yazıyı hazırla. (Örnek yazıyı şartnamenin sonunda görebilirsiniz.EK-1)
- Adını, soyadını, yaşını, telefon numaranı, adresini, okulunun adını yazarak veli iznin, kompozisyonun ve fotoğrafın ile birlikte mail konusuna **STA-GPDP** yazarak **30 Mart 2019** tarihine kadar sanattarihiarastirmalari@gmail.com adresine gönder.

Değerlendirme

Sanat Tarihi Araştırmaları Derneği ve proje danışma kurulunun incelemesi ile yayında yer alacak kompozisyonlara karar verilecektir. Bu inceleme sürecinde esas alınacak maddeler şunlardır:

- Ön başvuru formunu eksiksiz doldurulması gerekir,
- Kompozisyon yazınızda,
Yazma amacınızı belirlemeniz gerekmektedir. Çünkü yazının içeriği, anlatım biçimi, kullanacağınız kelimeler vs. hep buna göre şekillenecektir ve değerlendirilecektir. Kullanacağınız **anlatım biçiminin** konunun özelliğine uygun olması gerekir. Örneğin bilgi verme amaçlı bir yazı yazılıyorsa, burada açıklayıcı anlatım biçimi kullanılabilir. Fakat **deneme** tarzında bir duygu / düşünce yazısı kalem alınacaksa, burada tartışmacı veya betimleyici anlatım biçimi de kullanılabilir.

Düşünceler **yalın, açık** ve **dur** bir şekilde ortaya konulmalı ve akıcı bir üslup benimsenmelidir. Düşüncenin akışını bozacak gereksiz ayrıntı ve örneklerden kaçınmalı, konunun bütünlüğü korunmalıdır.

Düşünceyi geliştirme yollarından kesinlikle yararlanmalısınız. Konunun özelliğine uygun olmak üzere, örneklendirme, tanımlama, benzetme, sayısal verilerden yararlanma, tanık gösterme... vs. yöntemler yazının etkileyiciliğini, inandırıcılığını ve anlaşılabilirliğini artıracaktır.

- ❑ Yukarıda sıralanan başlıklar, iyi bir kompozisyonun özellikleridir. Bu özelliklere büyük ölçüde uyan bir yazı, başarılı olmuş kabul edilir ve ona göre değerlendirilir.
- ❑ Kompozisyon metinlerinde belirtilen vuruş sayısı dikkate alınarak yazılmalıdır.
- ❑ Anlatacağınız kültürel mirasa ait fotoğrafın baskıya uygun çözünürlükte çekilmesi gerekmektedir.
- ❑ Başvuru için en son kompozisyon ve fotoğrafı gönderirken istenen bilgilerinizi eksiksiz doldurmanız gerekmektedir.
- ❑ Tüm bilgilerin son başvuru tarihine kadar gönderilmesi gerekir. Başvuru tarihleri dışında gönderilen bilgiler değerlendirilmeyecektir.

DANIŞMA KURULU

İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü - Dr. Dila Gümüş
İstanbul Teknik Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü – Dr. Aslıhan Erkmen
Türkolog- Evren Soyuçok
Sanat Yönetmeni - Utku Aydın

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Sanat Tarihi Araştırmaları Derneği
Emniyettepe Mah. Samanyolu Sok. No:3/A
Eyüp/İstanbul

Proje Koordinatörleri
Pelin Avcı 0535 229 9851
Eda Selimoğlu 0536 333 69 80
Fatma Karaca Meşe 0534 763 72 92

EK-1

.../.../...

SANAT TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ'NE,

T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı destekleri ve İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü izinleriyle gerçekleştirilen "İstanbul'un Sanat Tarihini Liseli Gençler Yazıyor" projesine, velisi olduğum .....'nin kompozisyon ve fotoğrafı ile birlikte gönüllü olarak katılmasına ve bu bilgilerin kitapta yer almasına izin veriyorum.

İsim Soyisim
İMZA

ÖRNEK METİN

Ben hala doğduğum evde yaşıyorum. Bu nedenle 17 yıl boyunca semtimde yapılan tüm değişimlerin farkındayım. Aslında sadece bazı değişimleri görüyordum. Hangi kültürel mirası anlatacağıma karar verirken fark ettim. Değişen birçok yapı varmış ama bugüne kadar hiç dikkatimi çekmemişti.

Benim sizlere bahsedeceğim kültür mirası tüm çocukluğumun görgü tanığı "Mesih Ali Paşa Camii" ve avlusu. Önceden gidiş geliş çift yönlü olan sokağımız şimdi tek yön. Arabaların yol üzerinde gidip gelmeleri benim çoğu oyunumu yarıda keserdi. Yolun iki tarafına birden park eden araçlardan bize kalan o küçük alanda, dakikada bir araba geçtiği için oyun oynamak zor oluyordu. Bu nedenle etrafı kapalı üstü açık alanlar bizim için güzel oyun alanlarıydı. Evimizin etrafında birçok camii olmasına rağmen mahalledeki arkadaşlarımla hep Mesih Ali Paşa Camii avlusunda oynamayı tercih ederdik.

Mesih Mehmet Camii, İstanbul'un Fatih ilçesi Akşemsettin Mahallesi'nde, Hırka-i Şerif Camii yakınında Mevkufatçı Sokağı ile Eski Ali Paşa Caddesi'nin kesiştiği yerde konumlanıyor. Araştırırken gördüm ki Mesih Ali Paşa Camii'ne; Mesih Mehmet Paşa ve Mesih Paşa Camii de deniyor. Mimar Sinan'a ait kaynaklarda caminin adı geçse de çırağı Davud Ağa'nın tasarıma katkısı olduğu göz önünde bulunduruluyor. Bir diğer rivayette de yapının inşa edildiği yıllarda Sinan hala mimarbaşı olmakla beraber artık İstanbul'daki yapıların tüm sorumluluğunu Mimar Davud Ağa'ya bırakmış. Mesih Mehmet Paşa Camii de Sinan'a ismarlanmış olmasına rağmen Sinan'dan sonra mimarbaşılığa getirilecek olan Davud Ağa tarafından yapılmış. Ancak kesin bir kayıt bulunmadığı için bazen Sinan'a mal edilmekte.

Caminin mihrap ve minberi kütahya çinileri ile süslenmiş. 2005 yılında mihrabı süsleyen çinilerin çoğu hırsızlar tarafından çalınmış. Çini panolar camilerde süsleme amacının dışında ısı yalıtımı için; mekanları yazın sıcak, kışın ılık tutup nefes almasını sağlaması amacıyla da kullanılmış.

Camiinin altında 7 tane dükkan vardı. Karşısında okul olduğu için bunların çoğu kırtasiye dükkanıydı. Zamanında rivayete göre yuvarlak kemerli, çapraz tonozlu bu dükkanlar Zincirlikuyu'da Camisi bulunan Hadım Ali Paşa'nın vakfına aitmiş. 1585-86 yılları arası camiyi yaptıran kişi de Hadım Mesih Mehmet Paşaymış. Avlunun ortasına inşa edilen sekizgen planlı, mermerden açık türbe de ona aitmiş. Küçükken bizim için saklambaç oyununda en iyi saklanma alanıydı. Oysa baninin türbesinin hazire bölümüne değil de avlunun ortasına konulması, ibadet etmeye gelen Müslümana ölümü hatırlatma veya baninin dua alma isteğinden dolayımış.

Çocukken avlusunda türlü türlü oyunlar oynadığımız mekanın 400 yılı aşkın bir tarihi yapı olduğunu, her bir mimari öğesinin konumlanışının ayrıca bir nedeni olduğunu bilmiyordum. Hikayesini öğrendiğimden beri bu camiye bakarken sadece bir yapı görmüyorum; yapıldığı günden bu yana kimlerin önünden geçtiğini, çeşmesinden su içtiğini, avlusunda dolaştığını düşünmeden edemiyorum.

Bugün fotoğrafını çekmek için kafamı kaldırdığımda ise tüm cephesinde iskelelerin kurulduğunu gördüm. Bu yapıların etrafına iskele kurulup muşamba örtüldüğünde “restorasyon” denen onarma işlemi başlıyormuş. Restorasyonun amacı değiştirmek değil, aslına uygun şekilde yenilemek-onarmak demekmiş. -Miş diyorum çünkü yanlış bildiğim bilgilerin yerine doğrularını koymaya çalışıyorum. 1894 depreminde zarar gören cami 1936-1939 ve 1955-57 yıllarında onarılmış. 2017 de başlayan restorasyon çalışmaları ise hala devam ediyor.